

PRESUDA SUDA

13. veljače 1979. (*)

„Mlijeko u prahu, nacionalna odgovornost”

U predmetu 101/78,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio College van Beroep voor het bedrijfsleven (Žalbeni sud za upravne sporove u gospodarstvu, Nizozemska), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Granaria BV, Rotterdam,

i

Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten, Den Haag,

o tumačenju, među ostalim, Uredbe Vijeća (EEZ) br. 563/76 o obveznom otkupu obranog mljeka u prahu koje drže interventne agencije za upotrebu u stočnoj hrani (SL L 67 od 15. ožujka 1976., str. 18.) i članka 215. drugog stavka Ugovora o EEZ-u,

SUD,

u sastavu: H. Kutscher, predsjednik, J. Mertens de Wilmars i Lord Mackenzie Stuart, predsjednici vijeća, A. M. Donner, P. Pescatore, M. Sørensen, A. O'Keeffe, G. Bosco i A. Touffait, suci,

nezavisni odvjetnik: F. Capotorti,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 31. ožujka 1978., koje je Sud zaprimio 27. travnja 1978., College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Žalbeni sud za upravne sporove u gospodarstvu) uputio je na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u određeni broj prethodnih pitanja o

tumačenju različitih odredaba prava Zajednice, osobito u području odgovornosti za štetu nanesenu normativnim aktima koji su proglašeni nevaljanima.

- 2 Ta su pitanja postavljena u okviru spora između poduzeća koje uvozi stočnu hranu, tužitelja u glavnem postupku, i nadležnog nizozemskog tijela, tuženika u glavnem postupku, u vezi s odgovornošću za štetu za koju tužitelj u glavnem postupku tvrdi da mu je nanesena odlukom tuženika na temelju Uredbe Vijeća (EEZ) br. 563/76 od 15. ožujka 1976. o obveznom otkupu obranog mlijeka u prahu, koje drže interventne agencije za upotrebu u stočnoj hrani (SL L 67 od 15. ožujka 1976., str. 18.), koja je naknadno proglašena nevaljanom odlukom Suda od 5. srpnja 1977. u predmetu 116/76, Granaria/Hoofdproduktschap voor Akkerbouwprodukten (Zb. 1977., str. 1247.).

Prvo pitanje

- 3 Prvim pitanjem u biti se pita je li nadležno nacionalno upravno tijelo bilo obvezno odbiti izdavanje „proteinskog certifikata” u skladu s Uredbom br. 563/76 svim osobama koje nisu ispunile uvjete utvrđene tom uredbom sve dok nije proglašena nevaljanom.
- 4 Treba pretpostaviti da je svaka uredba koja je stupila na snagu u skladu s Ugovorom valjana sve dok nadležni sud ne utvrdi njezinu nevaljanost.

Ta prepostavka može se izvesti, s jedne strane, iz članaka 173., 174. i 184. Ugovora, u skladu s kojima je isključivo Sud ovlašten nadzirati zakonitost uredbi i, prema potrebi, utvrditi u kojoj se mjeri one proglašavaju nevaljanima, te, s druge strane, iz članka 177., kojim se Sud ovlašćuje da kao sud posljednjeg stupnja donosi presude o valjanosti uredbi ako je spor o tom pitanju pokrenut pred nacionalnim sudom.

- 5 Iz zakonodavnog i pravosudnog sustava uspostavljenog Ugovorom stoga proizlazi da iako poštovanje načela vladavine prava u Zajednici uključuje pravo pojedinaca da pred sudom ospore valjanost uredaba, tim načelom isto se tako svim osobama koje podliježu pravu Zajednice određuje obveza da priznaju punu učinkovitost uredbi sve dok ih nadležni sud ne proglaši nevaljanima.
- 6 Stoga na prvo pitanje valja odgovoriti da sve dok u skladu s Ugovorom Uredba br. 563/76 od 15. ožujka 1976. nije bila proglašena nevaljanom, nacionalna tijela odgovorna za njezinu provedbu bila su obvezna odbiti izdavanje „proteinskog certifikata” na temelju te uredbe svima koji nisu ispunjavali propisane uvjete.

Drugo pitanje

- 7 Drugim pitanjem u biti se pita podrazumijevaju li Ugovor i načela na kojima se on temelji da su nadležna nacionalna tijela bila ovlaštena izuzeti podnositelja zahtjeva od uvjeta utvrđenih za izdavanje „proteinskog certifikata” u skladu s Uredbom br. 563/76.
- 8 Odgovor na to pitanje može biti samo negativan jer ta uredba nije sadržavala nikakvu izričitu odredbu kojom se dopuštaju odstupanja od tih uvjeta i jer se u ovom slučaju nije

moguće pozvati ni na jedno najviše načelo prava Zajednice kojim bi se nacionalnim tijelima dopustilo drukčije tumačenje uredbe.

Treće pitanje

- 9 Trećim pitanjem u biti se pita treba li članak 215. drugi stavak Ugovora tumačiti na način da je Zajednica, budući da je donijela Uredbu br. 563/76, izravno odgovorna u odnosu na osobe koje tvrde da su pretrpjele štetu za štetu koja im je nanesena samo na temelju činjenice da su nacionalna tijela primjenjivala uredbu.
- 10 U svojoj presudi od 25. svibnja 1978. u spojenim predmetima 83 i 94/76 te 4, 15 i 40/77, HNL i dr./Vijeće i Komisija (Zb. 1978., str. 1209.), Sud je naveo da nevaljanost Uredbe br. 563/76 nije sama po sebi dovoljna da bi dovela do odgovornosti Zajednice u skladu s člankom 215. drugim stavkom Ugovora.

S obzirom na tu odluku, nije potrebno da Sud odgovori na upućeno pitanje, osobito jer se pitanje koje se odnosi na primjenu članka 215. drugog stavka ne može riješiti u okviru postupka na temelju članka 177. Ugovora.

Četvrto i peto pitanje

- 11 Budući da su četvrto i peto pitanje upućeni u slučaju da je odgovor na treće pitanje potvrđan, ta su pitanja postala bespredmetna.

Šesto pitanje

- 12 Šestim pitanjem u biti se pita mora li nacionalni sud, pod pretpostavkom da treba ocijeniti je li i u kojoj mjeri nacionalno tijelo odgovorno, primijeniti članak 215. drugi stavak Ugovora ili isključivo nizozemsko unutarnje pravo.
- 13 Članak 215. drugi stavak Ugovora odnosi se samo na odgovornost Zajednice za štetu koju njezine institucije ili službenici prouzroče pri obavljanju svojih dužnosti, ali ne i na odgovornosti država članica i njihovih službenika.
- 14 Utvrđivanje odgovornosti Zajednice na temelju članka 215. drugog stavka Ugovora u nadležnosti je Suda u skladu s člankom 178. te je izvan nadležnosti nacionalnih sudova.

Pitanje naknade nacionalne agencije za štetu koju su privatnim osobama nanijele agencije i službenici država članica, bilo povredom prava Zajednice bilo radnjom ili propustom koji se protivi nacionalnom pravu članica, pri primjeni prava Zajednice, nije obuhvaćeno člankom 215. drugim stavkom Ugovora te ga nacionalni sudovi moraju ocijeniti u skladu s nacionalnim pravom predmetne države članice.

Sedmo i osmo pitanje

15 Ova se pitanja odnose na mogućnost da nacionalni sud primjeni članak 215. drugi stavak Ugovora.

16 Iz prethodno navedenoga proizlazi da je primjena te odredbe u isključivoj nadležnosti Suda te izvan nadležnosti nacionalnih sudova.

Stoga su ta pitanja postala bespredmetna.

Troškovi

17 Troškovi nizozemske vlade te Vijeća i Komisije Europskih zajednica, koji su podnijeli očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se.

Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

odlučujući o pitanjima koja mu je rješenjem od 31. ožujka 1978. uputio College van Beroep voor het Bedrijfsleven (Žalbeni sud za upravne sporove u gospodarstvu, Nizozemska), odlučuje:

- 1. Sve dok u skladu s Ugovorom Uredba br. 563/76 od 15. ožujka 1976. nije bila proglašena nevaljanom, nacionalna tijela odgovorna za njezinu provedbu bila su obvezna obditi izdavanje „proteinskog certifikata” na temelju te uredbe svima koji nisu ispunjavali propisane uvjete.**
- 2. U nedostatku izričite klauzule o odstupanju, nacionalna tijela nisu mogla odobriti izuzeća od uvjeta propisanih uredbom.**
- 3. Pitanje naknade nacionalne agencije za štetu koju su privatnim osobama nanijele agencije i službenici država članica, bilo povredom prava Zajednice bilo radnjom ili propustom koji se protivi nacionalnom pravu, pri primjeni prava Zajednice, nije obuhvaćeno člankom 215. drugim stavkom Ugovora te ga nacionalni sudovi moraju ocijeniti u skladu s nacionalnim pravom predmetne države članice.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 13. veljače 1979.

[Potpisi]

* Jezik postupka: nizozemski